

Bubori Nóra Beáta
Fekete Kristóf Benedek
joghallgatók

Pécsi Tudományegyetem

Állam-és Jogtudományi Kar

**Beszámoló a Dél-dunántúli
 Közigazgatási és Munkaügyi
 Regionális Kollégium kaposvári
 üléséről (2017. április 10.)**

2017. április 10-én Kaposváron tartott teljes ülést a Dél-dunántúli Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégium (továbbiakban: DDKMRK), melynek fő napirendi pontja a 2017. évi I. törvény, az új közigazgatási perrendtartás volt. Az ülés Varga Rita regionális kollégiumvezető köszöntőjével kezdődött. A köszöntő után röviden tájékoztatta a jelenlévőket a kollégiumi létszámáról, továbbá bemutatta a regionális kollégium új tagját, Kollár Zoltán székesfehérvári törvényszéki bírót.

Ezt követően Tilk Péter, a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Alkotmányjogi Tanszékének vezetője tartott előadást a közigazgatási perrendtartás (továbbiakban Kp.) alkotmányossági aggályairól.

Docens úr először az előzményeket, majd az alkotmánybírói határozatot és annak érvrendszerét, továbbá néhány alkotmánybírói különvélemény álláspontját is elemezte és ismertette a Kp.-val kapcsolatban a jelenlévő kollégiumi tagoknak, a jelenlévő bírónak.

Az Országgyűlés tavaly – 2016. december 6-án – fogadta el ezt a törvényt, amelyet már akkor is és azóta is nagyon sok kritika ért, mert sok rendelkezésével kapcsolatban felmerült, hogy alkotmányossági aggályokat hordoz. Mindezekre számos példát lehet felhozni, melyek jól szemléltetik és alátámasztják a kritika létjogosultságát.

Például mi van akkor, ha

- az ügyfélnek nehézséget jelent, hogy elérje a bíróságot, vagy

- adott bíróságnak dolgozónak ingázásra kényszerül?

A köztársasági elnök kezdeményezésére előzetes alkotmányossági vizsgálatra került sor, amelyet az Alkotmánybíróságnak (továbbiakban: AB) rövid időn belül – soron kívül, de legkésőbb 30 napon belül – meg kellett vizsgálnia és határozatot kellett hoznia. A vizsgálat eredményeképpen született meg az 1/2017. (I.17.) AB határozat, amely eldöntötte ezt az indítványt és igazat adott az elnöki indítványnak. Az Országgyűlés ezeket figyelembe véve elfogadta – az AB határozatot követően – a 2017. évi I. törvényt, amely számos további aggályt tartalmaz, főként a nem világos fogalmazás miatt juthatunk eltérő értelmezésekhez.

A fő probléma a sarkalatos (2/3-os) törvény és az egyszerű többséggel elfogadott törvény („feles” törvény) viszonya volt.

Az államfő szerint itt sarkalatos törvényről van szó, amikor a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény (2011. évi CLX. törvény) megfogalmazza, melyek Magyarországon a bíróságok, pontosabban a bíróság típusok. Ezt az Alaptörvény 25. cikk (8) bekezdése értelmében sarkalatos törvényben kell szabályozni. Tehát mindenképpen sarkalatos törvénnyel lehet „hozzányúlni”, módosítani. A Kp. formailag nem tud ehhez hozzányúlni, mivel egyszerű többséggel elfogadott törvénnyel nem lehet sarkalatos módosítani.

Tehát egy sarkalatos tárgykörhöz egyszerű többséggel akart a jogalkotó, úgy hogy nem hoz létre egy új bíróságot, hanem egy „kanyarral” egy feladatkört odatelepít a már meglévőhöz. Közigazgatási felsőbíróságként eljáró bíróságként megjelölték a Törvényszéket a kétharmados és az egyszerű törvény ütközését létrehozva. Ami azért nagyon érdekes, mert az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a kettő között nincsen hierarchia, tehát ha a kettő ütközik nem állnak hierarchikus viszonyban egymással.

BUBORI NÓRA BEÁTA – FEKETE KRISTÓF BENEDEK: BESZÁMOLÓ A DÉL-DUNÁNTÚLI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI REGIONÁLIS KOLLÉGIUM KAPOSVÁRI ÜLÉSÉRŐL (2017. ÁPRILIS 10.)

Az AB szerint a különbség – a sarkalatos törvény javára – egy eljárási többlet, így az érvényességi kellékek közül fog hiányozni, ha nincs meg 2/3, vagyis megsemmisíti. Nem azért semmisíti meg, mert (össze)ütközik, hanem azért semmisít meg, mert az eljárás elfogadásakor valamilyen probléma felmerült. Ez történt ebben az esetben is.

Az AB arra az álláspontra jutott, hogy mivel a Kp. nem sarkalatos és mégis tartalmilag módosítja a Bszi-t, emiatt azt mondja ki az AB, hogy olyan tárgykörben szabályoz egyszerű többséggel a törvény, amelyet nem lehetett volna, mert 2/3-osra utalt.

Továbbá az érvelésbe bekerültek még pl. hogy a törvény az általános hatáskörű bíróságot (pl. Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság) és a különbíróságot a szabályozás – mint külön kategóriákat – összemosta, tehát egyszerre általános hatáskörű és különbíróságok is. Ezt is kifogásolta az AB, mert nem lehetett volna ilyen eljárási rendben elfogadni.

Míndezek okán nem megsemmisítették, hanem nem hirdette ki a törvényt az államfő. Azonban hozzá kell tenni, hogy az új törvényt nagyon nehezen lehet/lehetne megtámadni alkotmányossági szempontból, mivel az érvelésbe számos alaptörvényi rendelkezés került be (pl. jogalkotás szabályairól szóló vagy a jogállamiságról szóló), amelyekre hivatkozva nem lehet indítványt benyújtani.

Docens úr az előadása utolsó részében röviden összefoglalva elemezte Pokol Béla, Stumpf István és Varga Zs. András alkotmánybírók különvéleményeit, kiemelve azok lényegét.

Zárásképpen rámutatott az újonnan elfogadott és kihirdetett törvény, kérdéses és aggályt felvethető részeire, mint például

- az ügyfél hozzáféréseinek a lehetősége a bírósághoz,
- a bírók munkahelyeik közötti ingázása,

- a társas bíraskodás kérdésköre.¹

Tilk Péter előadása után Péterfalvi Attila a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnökének az adatvédelem időszzerű kihívásairól szóló előadása következett.

Elnök úr az előadásban két jelentős évszámot is megemlített. Az egyik, hogy 25 éve került elfogadásra az első adatvédelmi törvény (1992. évi LXIII. törvény), továbbá, hogy 5 éve működik a hatóság.

Fontosnak tartotta megjegyezni, hogy milyen ügyszámokkal dolgoznak: az összes beadványhoz viszonyítva az adatvédelem és az információszabadság ügyeknek aránya 20%, ugyanakkor azt is elmondta, hogy igyekeznek ezt az arányt a vizsgálati ügyeknél kiegyensúlyozni. Elmondta, hogy az elmúlt évben kb. 300 jogszabályt véleményeztek, 40 esetben éltek jogalkotási kezdeményezéssel, illetve 70 ügyük érintett minősített adatot. Nagyon sok – szám szerint 17000 - adatvédelmi nyilvántartásba bejelentkezés van számon tartva, azonban az adatvédelmi rendelet ezt a fajta nyilvántartást megszünteti a mikro-, kis- és középvállalkozások tehermentesítése érdekében. Lesz bizonyos nyilvántartás, pl. adatvédelmi tisztviselők nyilvántartása, incidensjelentési nyilvántartás vagy a magatartási kódexek nyilvántartása. Ez azonban azt eredményezi, hogy egy egyfajta információforrás elapad, amely a hivatalbóli eljárásokat megalapozná.

Péterfalvi Attila azt is elmondta, hogy 990 ügyet vontak tényleges vizsgálat alá. Az adatvédelmi hatóság ombudsman-i múltja miatt kétféle eljárással rendelkezik. Az ügyek jelentős része *vizsgálati típusú* (ombudsman-i típusú) eljárás. Ez egy „lazább” ügy, amely ajánlással vagy állásfoglalással zárul. A prob-

¹ Az ügyben főszabályként tanácsban járnak el, a kérdés az, hogy fel lehet-e a bírói létszámot annyira „alakítani”, hogy megvalósítható legyen. Ugyanis a tanács dönthet úgy, hogy egyszerű ügyben egyes bíróként kijelölik a bírót. Tehát amíg ki nem alakul a rendszer addig az ügyteher fogja eldönteni melyik az egyszerű és melyik nem.

BUBORI NÓRA BEÁTA – FEKETE KRISTÓF BENEDEK: BESZÁMOLÓ A DÉL-DUNÁNTÚLI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI REGIONÁLIS KOLLÉGIUM KAPOSVÁRI ÜLÉSÉRŐL (2017. ÁPRILIS 10.)

léma az, hogy a rendelet nem teszi lehetővé a vizsgálati típusú ügyeket. Minden döntés ellen bírósági jogorvoslatot kell biztosítani jövőév május 25-e után akkor is, ha nem indítanak vizsgálatot.

Hatósági eljárás az elmúlt évben 63 indult. Ez nem mind adatvédelmi hatósági eljárás, amely konkrét adatvédelmi jogsértés miatt indul, hanem sok olyan hatósági eljárást indítottak, ahol az úgynevezett vállalati kötelező erejű szabályoknak a nemzeti hatósághoz benyújtását és a jóváhagyás kérését elmulasztották, hiszen akkor is be kell nyújtani, hogyha más országban már nyilvántartásba vették.

Bíróságokat érintő ügyeik száma elenyésző, viszont elvi jelentősége van. Minden esetben általános jellegű állásfoglalást adnak, soha nem avatkoznak bele konkrét bírósági ügybe. Még akkor sem, ha nyilvánvaló, hogy nem jogszerű adatkezelés történt, pl. a bíró igazolt hiányzás esetében nem csak elmondja, hogy a szükséges igazolások csatolva vannak, hanem felolvassa az teljes kórismét. Tehát olyan általános jellegű megkereséseket intéznek, amelyek a helyes és elvárt joggyakorlat kialakítását képes biztosítani.

A Kúria gyakorlata értelmében az adatvédelmi hatóságra is vonatkozik az a törvény, hogy kis- és középvállalkozásokat első esetben nem bírságozhat. Azonban vannak olyan esetek, ahol helye lenne annak, hogy első ízben is bírságozhasanak. Elnök úr példának azt az esetet hozta fel, amikor kiskorú gyermekek 18 éven felülieknek szóló oldalra is tudnak regisztrálni. Nagyon fontos az a probléma is, hogy túl sok adatot adunk meg, illetve túl sok adat keletkezik. De problémát jelent az is, hogy az Európai Unióban még nincsenek egységes jogszabályok az adatvédelemre vonatkozóan.

Az új adatvédelmi rendelet bevezetésével előfordulhat például, hogy egy magyar ügyben nem a magyar hatóság jár el (legfeljebb csak közreműködő hatóságként), hanem annak az országnak a hatósága, ahol az adott multinacionális cég székhelye van.

Ilyenkor két nyelven kell lefolytatni az eljárást, ami jelentős bírságemelkedést eredményezhet. Az adatvédelmi rendelet hatálya nem terjed ki azokra az adatkezelésekre, – szemben az info törvénnyel (2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról), amely minden magyarországi adatkezelésre kiterjed a háztartási adatkezeléseket kivéve – amelyeket nem rendszerezve tárolnak. Ezt azonban ki is lehet használni, hiszen ez alapján az adatvédelmi hatóságnak nincs joga vizsgálni a rendezetlen iratokat/adatokat.

Az elhunyt személy online adatainak kezelése esetében felmerült, hogy változtatni kell az info törvényen. Erre a rendelet lehetőséget ad továbbá – mivel személyes adata csak élő személynek van –, hogy a nemzeti jogalkotók/nemzeti parlamentek szabályozzák, hogy mi van az elhunyt személyek adataival kapcsolatban. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság kezdeményezett törvénymódosítást az igazságügyi miniszternél, hogy szabályozza a halál utáni online adatok sorsát. Ez elkészült és ez év (2017) őszén az info törvény módosításába fog bekerülni.

A rendelet érdekes új fogalmakat és intézményeket vezet be az adatvédelmi szabályozás körében, ami jelenleg nincs, ilyenek például a következők:

- *álnevesítés*, ami garancia a személyes adatok feldolgozásánál, hogy elválaszthatóak legyenek a személyes adatok a feldolgozás során,
- *betekintés*, ami adatkezelési műveletnek minősül minden körülmény, minden (eljárési) forma között,
- *profilozás*, ami új (nálunk ilyen még nem volt),
- *biometrikus adat*, ami jelenleg is alkalmazásban van, de kissé eltérő tartalommal (szabályozásban),
- *elszámoltathatóság elve*, ami teljes egészében a rendelt eredményképpen kerül a szabályozásba és azt foglalja magában – röviden –, hogy az adatkezelőknek nem csak ténylegesen meg kell felelniük a rendeletnek,

BUBORI NÓRA BEÁTA – FEKETE KRISTÓF BENEDEK: BESZÁMOLÓ A DÉL-DUNÁNTÚLI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI REGIONÁLIS KOLLÉGIUM KAPOSVÁRI ÜLÉSÉRŐL (2017. ÁPRILIS 10.)

hanem ezt bizonyítaniuk is kell, tehát megfordul a bizonyítási teher, ugyanis az adatkezelőnek kell bizonyítania, hogy jogszerű az adatkezelés,

- *elfeledtetéshez való jog*, ami egy új jogosítvány és lényegében a törlés jogát jelenti az elektronikus környezetben/környezetből,
- *előzetes hatásvizsgálat*, mint új intézmény, azt foglalja magában, hogy a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak audithoz (vizsgálathoz) van joga, tehát pénzért (adatokkal és adatkezelésekkel összefüggésben) auditot végezhet, természetesen szigorú (összeférhetetlenségi) szabályok betartása mellett teheti mindezt.

Zárásképpen pedig a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke előadását egy rövid áttekintéssel és az előre megküldött kérdések megválaszolásával fejezte be.

Ezt követően a regionális kollégiumvezető-helyettes, Sipos Balázs tartotta meg rövid tájékoztatóját a Kp. hatályba lépésével kapcsolatos feladatokról, a regionális kollégiumok jövőbeni helyzetének problématerképének vázolásával.

Sipos Balázs előadását egy hosszan tartó vita követte, amelynek a Kp. alapvető rendelkezései, eljáró bíróságok, hatáskör és

illetékesség szabályaival kapcsolatosan felmerülő kérdések kerültek elő. Az vita „előadóí” Rakos Eszter és Gulyás Krisztina a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírái, valamint Pecze Balázs a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság titkára volt, amelyhez a jelenlévő kollégiumi tagok szervesen bekapcsolódtak.

Mindezt követően a Pp. 132.§-ának alkalmazásának kizártságáról volt szó a Pp. 394/I.§ (1) bekezdés a) pontja esetén, amelyet – hosszas felszólalásokat követően – szavazás döntött el, miszerint: a bírók többsége szigorúan értelmezi a törvény szövegét, vagyis a Pp. 132.§-t nem tartják alkalmazhatónak.

A kollégiumi ülést a 2016. évi munkaterv módosítása, valamint Varga Rita DDKMRK regionális kollégiumvezető beszámolója zárta a 2016. évről.

Összességében számos, a későbbi hivatásunk és jelen tanulmányaink szempontjából hasznos információval gazdagodtunk. A kollégiumi ülés megcsillantotta számunkra a jogász szakma bonyolult, egyben érdekes gyakorlati oldalát, amelyért köszönettel tartozunk Tilk Péter tanár úrnak, továbbá a regionális kollégium vezetőjének Varga Ritának, hogy lehetővé tették számunkra a részvételt.